

Posudok oponenta na habilitačnú prácu

JUDr. Jany Duračinskej, PhD.

Povinnosť lojality (fiduciárne povinnosti)

spoločníkov kapitálových spoločností

Oponentský posudok som vypracovala na základe poverenia dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave OVDŠ 148/2020 B II/2 v rámci habilitačného konania o udelenie titulu docent, v ktorom som uznesením Vedeckej rady Právnickej fakulty dňa 14.05.2020 bola schválená za oponenta habilitačnej práce.

Predložená habilitačná práca už v predhovore naznačuje, formuláciou otázok: „...či sú spoločníci absolútnymi pánmi svojej spoločnosti a či je povinnosť lojality limitom ich autonómie vôle? Sú záujmy obchodnej spoločnosti odlišné od záujmov jej spoločníkov, resp. môže mať spoločnosť ako samostatná entita vlastné záujmy, odčleniteľné od jej spoločníkov? Čo podmieňuje alebo vytvára vlastný záujem spoločnosti? Aké záujmy chráni povinnosť lojality?“ (s.6) snahu autorky o odkrytie samotného jadra vzťahov v kapitálovej obchodnej spoločnosti, a to štúdiom riešení v ťažiskových jurisdikciách, ktorých znalosť by mala následne viesť k tomu, aby bolo možné poodkrývať možné súvislosti v skúmanej oblasti aj v domácej právnej úprave.

Postupný vývoj názorov autorky a jej odborný rast vo zvolenej téme som mala možnosť sledovať od čias jej doktorandského štúdia ako školiteľka, následne ako kolegyňa na katedre aj ako zodpovedná riešiteľka projektu, v rámci ktorého bola práca vypracovaná. Je pozoruhodné, že precíznosť, ktorou sa vedeckej práci venovala počas doktorandského štúdia jej zostala vlastnou aj v neskorších obdobiach, kedy jej pribúdali povinnosti pracovné i iné. Jej jazykové znalosti ju predurčovali na štúdium originálnych zdrojov, čo v plnej miere využila tak vo vzťahu k nemeckej, resp. doktríne ako aj vo vzťahu ku common law jurisdikcii, a to aj prostredníctvom študijných a výskumných pobytov priamo v príslušných jurisdikciách. V

habilitačnej práci je uvedené veľké množstvo odborných zdrojov, najmä zahraničného pôvodu, čo už samo osebe zaručuje obohatenie domácej doktríny, minimálne v podobe uceleného komplexu zdrojov viažucich sa k problematike kapitálových obchodných spoločností a vzťahov v ich rámci existujúcich, v nadväznosti na modely riešenia konfliktov a vznikajúcich nárokov.

V dôsledku veľmi dobre čitateľného autorského štýlu, ktorého zrozumiteľnosť svedčí o viacnásobných úrovniach uvažovania o zvolenej problematike, bude habilitačná práca vynikajúco využiteľná nielen v pedagogickej a akademickej činnosti, ale aj v aplikačnej praxi, a to nielen pri pokusoch o súkromnoprávne vymáhanie nárokov v rámci práva obchodných spoločností, ale osobitne v rozhodovacej činnosti súdov, pre ktoré bude vedieť byť spoľahlivým, argumentačne a citačne podporeným vodítkom pre riešenie sporov, ktoré v rámci konfliktných vzťahov v korporáciách vznikajú.

Ako oponent, oceňujem prácu s terminológiou, v rámci ktorej autorka zvolila podľa mňa veľmi dobrý prístup. *„Konfrontácia rôznych jurisdikcií nevyhnutne vyvolala aj problém terminologický. Snažila som sa o zachovanie terminologickej autenticity, rozdiely v obsahoch pojmov som sa snažila objasniť alebo, kde to bolo prípustné, označiť pojmom všeobecným (povinnosť starostlivosti, riadiace orgány), ktorý nepoprie ich význam v jednotlivých právnych poriadkoch.“*(s. 7,8)

Habilitačná práca sa člení do ôsmich kapitol, v ktorých autorka hľadá odpovede na svoje otázky (niekedy aj správne provokujúce, pretože práve tie uvádzajú čitateľa do vhodného rámca uvažovania o skúmaných vzťahoch, napr. s. 11) prostredníctvom odpovedí, prirodzene často nie definitívnych, potom odhaľuje riešenia, ktoré v domácom právnom prostredí máme, ale nerozpoznávame ich, resp. ich potenciál nevyužívame. V prvej kapitole sa zamýšľa nad Povinnosťou lojality ako fiduciárnou povinnosťou, pričom ju konfrontuje s dobrými mravmi, dobrou vierou, s povinnosťou starostlivosti a na záver tejto kapitoly uvažuje nad inými zodpovednostnými nástrojmi. Uvažujúci čitateľ bude nachádzať

v týchto kapitolách inšpirácie na vhodné možnosti riešenia problémov podľa slovenského právneho poriadku, ako aj veľké množstvo zdrojov pre ďalšie štúdium. V druhej kapitole sa autorka zameriava na záujmové skupiny a priority záujmov, v rámci ktorej rozvažuje medzi spoločníckym modelom a modelom záujmov zainteresovaných skupín. V tretej kapitole sa zameriava na spoločnosť ako predmet vlastníckeho práva spoločníkov alebo na entitu s vlastným záujmom. K otázkam riešeným v tejto kapitole (najmä s. 51) by som rada poznala názor autorky, či vymedzenie podstaty právnickej osoby a príklon k niektorej z uvádzaných teórií považuje za potrebné k tomu, aby sa mohli zodpovedať otázky súvisiace s ochranou práv právnickej osoby (pozn. 183, 184). Vo štvrtej kapitole sa skúma povinnosť lojality (fiduciárne povinnosti) spoločnosti vo vybraných jurisdikciách (USA, Veľká Británia, Nemecko, Rakúsko). Piata kapitola smeruje k hľadaniu odpovede na otázku či povinnosť lojality spoločníkov je prostriedkom ochrany veriteľov, teda v určení toho subjektu, koho chráni povinnosť lojality, v ktorej sa poukazuje na odlišný prístup v kontinentálnom práve a common law systéme. Za veľmi prínosnú považujem aj šiestu kapitolu, v ktorej sa skúma vzťah povinnosti lojality k iným zodpovednostným nástrojom voči spoločníkom, pretože inštitút tieňového alebo skutočného riaditeľa má svoju obdobu legislatívneho vymedzenia aj Obchodnom zákonníku, a preto je nadmieru potrebné, aby sa vyjasňovala jeho podstata, a to aj v nadväznosti na možnosti prepichovanie korporátneho závoja spoločnosti. V siedmej kapitole sa skúma vertikálna povinnosť lojality jediného spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným. Vzhľadom na početnosť využívania tohto konštruktú na Slovensku považujem skúmanie otázok pokynov spoločníka riadiacemu orgánu vs. záujmy spoločnosti, odvodenia záujmu spoločnosti od záujmu veriteľov, vertikálnu povinnosť lojality jediného spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným, vplyv vnútroorganizačnej štruktúry na existenciu povinnosti lojality a vplyv záujmu veriteľov na oddelenie záujmov spoločnosti od záujmov jej jediného spoločníka za prínosné pre doktrínu a aplikačnú prax. Prirodzeným vyústením habilitačnej práce je ôsma kapitola Povinnosti lojality (fiduciárne

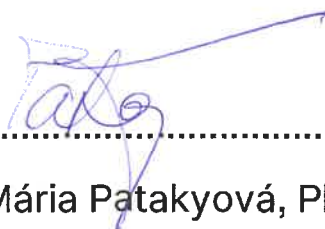
povinnosti) spoločníkov v slovenskom práve obchodných spoločností, v ktorých sa autorka vysporiada s otázkami, ktoré vznikajú v slovenskom právnom prostredí v nadväznosti na skúmanú problematiku. Táto kapitola sa zameriava na substitúty povinnosti lojality v slovenskej úprave, a to dobré mravy ako korektív stretu záujmov a zákaz zneužitia práva, následne povinnosti lojality (fiduciárne povinnosti) spoločníkov kapitálových spoločností a povinnosť lojality ako prostriedok ochrany spoločenstva a osobitne povinnosť lojality spoločníkov v rozhodnutiach slovenských súdov.

Originalita práce je podľa protokolu originality 4,51%, autorka pracovala systematicky a precízne s použitými zdrojmi.

Predložená habilitačná práca spĺňa všetky požiadavky kladené na habilitačné práce v najvyššom štandarde.

Odporúčam preto, aby sa stala predmetom obhajoby a po úspešnej obhajobe odporúčam, aby bol JUDr. Jane Duračinskej, PhD. udelený titul „docent“.

V Bratislave, 10.06.2020

.....
Prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD.